

תקציר של המאמר:

Fragmenting Feminine-Athletic Identities: Identity Turning Points

During Girls' Transition into High School

שם המחברים: Zanin, A. C., Martinez, L. V., & Niess, L. C.

מקור: Communication & Sport, 10(4), 2022

<https://doi.org/10.1177/21674795211012991>

המחקר בוחן פערים בין המינים בהשתתפות בספורט בקרב בנות ובנים בארצות הברית, תוך התמקדות בשיעורי הנשירה הגבוהים יותר ושימור נמוך יותר של בנות בספורט נוער. הוא מצביע על כך שהבנת הגורמים התורמים לשיעורי נשירה של בנות בתקופת המעבר של הכניסה לתיכון מחייבת בחינה באמצעות התיאוריה התקשורתית של הזהות (CTI - Communication Theory of Identity) ואת מושג פערי הזהות.

CTI מציעה שיסגן ארבע רמות של זהות: אישית (תפיסות עצמיות של זהות), תפקודית (ביצוע חברתי של זהות), יחסית (זהות מיוחסת על בסיס סטריאוטיפים, תפקידים ונורמות חברתיים), וקהילתית (זהות קולקטיבית משותפת של קבוצה). רמות אלו יכולות להיות מתואמות או סותרות, מה שמוביל לאי-התאמות בין התפיסה העצמית של הפרט לבין האופן שבו אחרים מייחסים לו זהויות. בהקשר של ספורט, ספורטאיות מתמודדות לעיתים קרובות עם ייחוס זהות סותרים לקשורים לסטריאוטיפים של נשיות ואתלטיות. פערי זהות אלו עלולים להוביל לכך שבנות לא יתפסו את עצמן כמסוגלות לפתח ולחיות עם זהות ספורטיבית, ובכך להשפיע על החלטותיהן להמשיך להשתתף בספורט. יתר על כן, פערי זהות ממושכים והצורך במשא ומתן על זהות יכולים להשפיע על התפתחות הזהות האישית של הפרט. אינטראקציות חיוביות או שליליות, מסרים מדמויות משמעותיות, כגון מאמנים או חברות לקבוצה, או אירועים משמעותיים שאנשים משתמשים בהם כדי לבנות מובנה ומשמעות לזהות האישית שלהם, יכולים להוות נקודות מפנה בתהליך פיתוח הזהות והמשא ומתן של הפרט.

על ידי יישום ניתוחי נקודת מפנה בשילוב עם CTI, החוקרות שואפות לקבל תובנות לגבי האופן שבו זהויות אתלטיות בתחילת הדרך נוצרות או לא מתגבשות, במיוחד בקרב נערות צעירות. הבנת היווצרות זהויות אתלטיות היא חיונית מכיוון שהיא משפיעה על החלטותיהן של בנות להשתתף בספורט, והמשך ההשתתפות בספורט במהלך התיכון נקשר לתוצאות חיוביות כגון פיתוח מנהיגות, הפחתת התנהגויות סיכון והערכה עצמית גבוהה יותר.

כדי להתייחס לחשיבות של שימור ספורטאיות בספורט נוער, המאמר מציע לערוך מקרה בוחן המתמקד במעבר לתיכון כמעבר משמעותי בחיים ולחקור את תפקידן של אינטראקציות חברתיות בתוך ומחוץ לקבוצות ספורט כנקודות מפנה המשפיעות על בנות גיבוש של זהותן הספורטיבית האישית. המטרה היא לזהות אירועי מפנה המשפיעים על התפתחות זהויות ספורטיביות אצל ספורטאיות במהלך המעבר לתיכון. החוקרות מדגישות את אופייה המורכב של הזהות וגיבושה באמצעות תקשורת. תורת התקשורת של זהות (CTI) מציעה שאנשים מפתחים ומבטאים את זהותם על ידי השתייכות לקבוצות שונות, כגון קבוצות אתלטיות, ועל ידי התחשבות בקטגוריות חברתיות כמו זהות מגדרית. בהקשר של ספורטאיות, CTI מספקת תובנות לגבי פיתוח זהויות הקשורות לנשיות ואתלטיות.

במהלך המעבר מילדות להתבגרות, ספורטאיות בגיל ההתבגרות ומתבגרות בכלל מתמודדות עם האתגר של פיתוח זהות. הן גם נתקלות בפערי זהות הנגרמים מחוסר ההתאמה בין זהות מגדרית לזהות ספורטיבית. הספרות מדגישה את פער הזהות בין נשיות לאתלטיות, שכן תכונות הקשורות לספורט מתיישבות לעתים קרובות עם מאפיינים גבריים סטריאוטיפיים. בנוסף, חוקרים הוכיחו כי גיבוש זהויות אתלטיות-נשיות הוא תהליך מורכב. ייתכן שספורטאיות לא יוכלו להציג בו זמנית מאפייני זהות חיוביים הקשורים לאתלטיות ולנשיות. חלק מהספורטאיות מגדירות את זהותן הנשית על ידי ניגוד בינה לבין אתלטיות, תוך שימת דגש על נשיות סטריאוטיפית כדי לנטרל מאפיינים שליליים המיוחסים להן בשל זהותן הספורטיבית.

יתרה מכך, ספורטאיות בעלות גוף שרירי עשויות להיאלץ לנהל משא ומתן על סטריאוטיפים של זהות צולבת הקשורה למגדר ולמיניות. לדוגמה, שחקניות כדורסל מכללות שאינן תואמות לסטריאוטיפים נשיים הגמוניים עשויות להיות סטריאוטיפית מזוהות כגבריות או לסביות. חוויות אלו מדגישות פערי זהות אישיים-יחסיים, שבהם אנשים תופסים את עצמם בצורה שונה מהאופן שבו אחרים תופסים אותם. כאשר ספורטאיות מזוהות את עצמן כאתלטיות, הן מתמודדות לעיתים קרובות עם סנקציות זהות, שהן מאפיינים שליליים המיוחסים להן על ידי אחרים. יש לנהל משא ומתן על סנקציות אלו, והתהליך עשוי להשפיע על נכונותן להמשיך ולגבש זהות אתלטית באמצעות השתתפות בספורט. כך, הקנטות מבני גילן מוזכרות כגורם משפיע בהחלטותיהן של בנות האם להמשיך להשתתף בספורט נוער.

מכיוון שהמשא ומתן על זהות הוא זורם ודינמי, ספורטאיות שעוברות לתיכון צפויות לחוות שינויים בזהויות הבולטות שלהן. שינויים אלה מושפעים ממסרים מפורשים ומרומזים מעצמן ומאחרות ואחרים, שיכולים להעריך או להמעיט בערכן של זהויות מסוימות. מכאן, שתהליך גיבוש הזהות ומשא ומתן זהותי בקרב ספורטאיות הוא מורכב, במיוחד בכל הקשור ליישוב המתח בין זהות נשית לאתלטית ובניווט ציפיות וסטריאוטיפים חברתיים. הבנת הדינמיקה הזו חיונית לטיפול בשימור של ספורטאיות בספורט ולקידום המשך השתתפותן.

פיתוח זהות בילדות מושפע בעיקר מאינטראקציות משפחתיות, בעוד שגיל ההתבגרות מעוצב על ידי מסרים מעמיתים ויחסים עם/ם. ספורטאיות מתמודדות עם אתגרים הקשורים להתבגרות, הטיה מגדרית וסטריאוטיפים של נשיות ואתלטיות. השפעות עמיתים הופכות חשובות במיוחד במהלך גיל ההתבגרות כאשר ילדים שואפים לבסס זהות נפרדת ממשפחתם. השפעות אלו עלולות ליצור פערי זהות הדורשים משא ומתן והתאמה. במחקר זה, החוקרות בוחנות נקודות מפנה בהתפתחות הזהות של ספורטאיות העוברות לתיכון. נקודות מפנה הן אירועים משמעותיים המעצבים את תפיסת הא.נשים את עצמם ואת מסלולי החיים שלהם. החוקרות השתמשו במחקר אורך, תוך שיתוף פעולה עם קבוצת כדורגל במשך עשרה שבועות. הן אספו נתונים באמצעות ראיונות רטרוספקטיביים ויומני וידאו כדי ללכוד נקודות מפנה אישיות וקבוצתיות. המטרה הייתה להבין את האירועים שהשתתפות תיארו כמשפיעים בעיצוב זהותן הספורטיבית. מטרת המחקר הייתה לשפוך אור על המורכבות של פיתוח הזהות ולספק תובנות על חוויותיהן של ספורטאיות בתקופת מעבר זו.

המשתתפות במחקר זה כללו 28 חברות פעילות ב-Suburban Soccer Club (SSC), קבוצת כדורגל הממוקמת בדרום מערב ארצות הברית. המשתתפות היו נערות מתבגרות, בנות 14 עד 15 שנים, כאשר רובן הזדהו כלבנות. משך עיסוקן בספורט נע בין 4 ל-14 שנים. חלק מהמשתתפות עסקו גם בענפי ספורט אחרים מלבד כדורגל, כמו כדורסל ובדמינטון. לפני תחילת עונת האביב, המשתתפות השלימו ראיונות וסקרים ראשוניים. במהלך תקופה של 10 שבועות, הן התבקשו להגיש מדי שבועיים רשומות ביומן וידאו, המתעדות את חוויותיהן הקשורות לקבוצה, לספורט ולזהות שלהן. כמו כן נערכו ראיונות לאחר העונה וסקרים מקוונים. הראיונות היו מובנים למחצה והתמקדו בחוויות הצוות של המשתתפות, המניעים להשתתפות בספורט ותפיסות של מאפייני הזהות שלהן.

ממצאי המחקר מצביעים על כך שקיימים שלושה סוגים של נקודות מפנה מקוטעות התורמות לחוסר ההתאמה בין הזהות הספורטיבית האישית של בנות לבין רבדי זהות אחרים (יחסי, קהילתי ותפקודי). נקודות המפנה הללו מחמירות את פערי הזהות, מה שמוביל לראייה מופחתת של הנערות את עצמן כספורטאיות. להלן שלושת סוגי נקודות המפנה שזוהו במחקר:

1. פיצול פערי זהות אתלטית-יחסית:

- מסרים שליליים מהורים: מסרים מרומזים או מפורשים מהורים שמצמצמים את הזהות הספורטיבית של בנות.
- אינטראקציות שליליות בין עמיתים: מסרים שליליים מעמיתות/ים המפחיתים את ההפעלה של מרכיבי זהות חיוביים של זהויות אתלטיות.
- ירידה בזמן המוקדש ליחסים חברתיים: התנגשויות חברתיות עם לוחות זמנים עקב ההשקעה בספורט ולחץ חברתי לעמוד בנורמות חברתיות מגדריות של הופעה חברתית או נוכחות במדיה חברתית.

2. פערי זהות אתלטית-קהילתית:

- אינטראקציות שליליות עם מאמן: מסרים ממאמנים שמקדמים תחרות בתוך הקבוצה או תפיסה של העדפה של ספורטאית אחת על פני אחרות.
- מבחני קבלה: אירועים קבוצתיים המדרגים את היכולת האתלטית של הפרט מול חברות פוטנציאליות לקבוצה, מה שמוביל להדרה מהקבוצה.
- זמן משחק מופחת: כאשר זמן המשחק של ספורטאית מצטמצם זה פוגע בזהות האתלטית שלה ובתחושת השייכות לקבוצה.
- אינטראקציות שליליות בין חברות הקבוצה: כניסה ויציאה של חברות לקבוצה, שינויים בעמדה, שינויים בזמן משחק, קונפליקטים ודרמה בתוך הקבוצה.

3. פערי זהות - תפקוד:

- גורמים מהותיים: פציעות, אתגרים פיזיים ותהליכי התבגרות שיכולים להשפיע על הביצועים הספורטיביים של הבנות ועל תפיסתן העצמית.

המחקר מדגיש כיצד נורמות חברתיות, ציפיות ואינטראקציות בהקשרים שונים (משפחה, עמיתים, קבוצות) יכולים להשפיע על החלטתן של בנות להתנתק מספורט ולהשיל את הזהות הספורטיבית שלהן. מסרים שליליים מהורים, עמיתים, מאמנים וחברות לקבוצה יכולים לתרום להפחתת הזהות הספורטיבית של בנות. בנוסף, גורמים מבניים כמו מבחנים (tryouts) וזמן משחק מופחת יכולים לפגוע עוד יותר בתחושת השייכות והתרומה שלהן לקבוצה.

חשוב לציין שממצאים אלו מבוססים על חוויות ותפיסות של המשתתפות במהלך המעבר לתיכון. המחקר מספק דוגמאות קונטקסטואליות והוכחות לדוגמה כדי להמחיש כיצד נקודות המפנה ופערי הזהות הללו באים לידי ביטוי בחיי הבנות.

לסיכום, החוקרות זיהו נקודות מפנה אישיות פרגמנטליות, המוגדרות כרצפים של אירועים בודדים התורמים לאופן שבו מתבגרות תופסות את עצמן כספורטאיות. נקודות המפנה הללו מעמיקות את הפער בין תפיסתן את זהותן הספורטיבית לבין יכולתן לתפקד או לבצע את הזהויות הללו, ויוצרות פער זהות ספורטיבית.

המחקר מדגיש סוגים שונים של נקודות מפנה המשפיעות על פיתוח זהות ספורטיבית. נקודות מפנה חומריות הקשורות לגוף, כמו סבל מפציעות או התבגרות נשית, זוהו כמחסומים ליצירת זהויות אתלטיות. פציעות, במיוחד, נמצאו מאתגרות עבור ספורטאיות בניהול משא ומתן זהותי מכיוון שהן משפיעות על הביצועים הפיזיים שלהם ועלולות להוביל לניתוק מהקבוצה ומהספורט. גם התבגרות נשית תוארה כמאתגרת בשל השינויים הגופניים והמחסומים הפיזיים שהיא יוצרת עבור בנות בספורט.

מלבד נקודות מפנה מהותיות, גורמים חברתיים ודיסקורסיביים זהו כסיבות מותאמות אישית להפסקת הספורט. תפיסות של חוסר התאמה ספורטיבית, שחיקה ומתח אקדמי במהלך המעבר לתיכון הוזכרו כגורמים התורמים להחלטה להפסיק. מסרים שליליים של מאמנים וחברות לקבוצה, כמו גם התחרותיות המוגברת של הספורט בתיכון, היו גורמים שהשפיעו לשלילה על תפיסת הספורטאיות את היכולות האתלטיות שלהן.

המחקר מדגיש את החשיבות של הבנת נקודות המפנה ופערי הזהות הללו כדי להתמודד עם פערים מגדריים בשיעורי ההתשה והנשירה מספורט. מהמחקר עולה שלמאמנים יש תפקיד מכריע בצמצום פערי זהות ושימור ספורטאיות. תקשורת תומכת וחיובית של מאמנים, המשלבת הומור ומסרים ממוקדי צמיחה, יכולה לתרום לפיתוח זהות ספורטיבית ולשימור המתבגרות כספורטאיות. בנוסף, מתן הזדמנויות בעלות נמוכה לספורט פנאי וקידום פעילויות חיבור צוותים יכולים לעזור למזער פערי זהות ולחזק את ההזדהות של הספורטאיות עם הקבוצות שלהן.